

„Nem tudnék többé a kertemben ülni”

Egy német orvosnő Haiti utcagyerekei között

„Három és fél évvel ezelőtt, hatvanévesen új életet kezdtem” – mondja **Dr. Barbara Höfler** kölni orvosnő. „Ez most az egyik legboldogabb korszak az életemben, és nem bánom, hogy megtettem ezt a lépést.” Egy Haitin végzett utcagyerek-programról van szó, amelyet *Barbara Höfler* először az ottani szaléziánus atyák segítségével kezdett el, időközben azonban teljesen önállósult. Kis Renault Express kocsiával, amelyet mozgó ambulanciává épített át, két-három haiti munkatárs kíséretében éjszakánként elmegy az utcagyerekek alvóhelyére, ellátja őket és gyógyszerket ad nekik – ingyen. „Csak éjszaka találok meg őket bizonyos helyeken”, mondja, „napközben szétszóródnak a főváros, Port-au-Prince utcáin, hogy összekoldulják vagy megkeressék megélhetésüket. A fiúk apró alkalmi munkák révén teszik ezt, például autót mosnak vagy kikiáltják a megállóhelyeket a kisteherautókból átalakított „autóbuszokon”, a lányok viszont szinte kizárólag prostitúcióból élnek. Ennek megfelelőek a gyerekek sérülései és betegségei: A lányok gyakran már saját gyerekeikkel élnek az utca mocskában; körükben igen magas az AIDS-fertőzöttek aránya. A kisgyerekek között előfordul halálesetek jelentős része anyjuk AIDS-fertőzöttségéből fakad, véli *Barbara Höfler*. „Itt semmit sem tehetek”, vallja be szomorúan, „csak a tüneteket kezelzem, és elkísérem a lányokat a halálig. Aztán eltemetem őket.” A fiúk viszont, akiknek sok dolguk van az autókkal, és szorosan az úttest szélén dolgoznak, gyakran szenvednek olyan sérüléseket, amelyeket az autók éles szélei okoznak, vagy balesetből származnak. A legtöbb olyan sofőr, aki elült egy utcagyereket, egyszerűen odébáll. A sérült gyerekek aztán – „hiszen csak utcagyerekek” – ott fekszenek az utcán a segítség reménye nélkül, hiszen az orvosi ellátást meg kell fizetni. De maguk az utcagyerekek között is az erőszak uralkodik: „Van olyan bandák, amelyek éjszaka körbejárnak, hogy ellopják a csoportosan alvó gyerekektől azt a pénzt, amelyet azok megdolgoztak, s közben igen erőszakosan viselkednek: borotvapengével felvágják a karjukat, vagy meggyújtott műanyagpalackokkal megégetik a lábukat. Botokkal vagy kőekkel támadnak egymásra, vagy levert nyakú üvegekkel, s így gyakran a legsúlyosabb sérüléseket okozzák.” Ehhez társulnak a hiányos higiénia és a rossz táplálkozás miatt a legkülönfélébb fertőző betegségek.

Csupán a fővárosban 3–5 ezer utcagyerek él – azoknak a szegény embe-
reknek a gyerekei, akik nem képesek ellátni családjukat. „Haiti városainak családi szerkezete igen problematikus”, mondja *Barbara Höfler*. „A szegény népesség körében nem él a család-
nak mint »biztos menedéknek« a tudata.” Túlnyomó részt „anyás családok-

ról” van szó, minthogy a legtöbb férfi már a nemzés után elhagyja partnerét. Ez állítólag a rabszolgaság korának öröksége, akkor ugyanis a jogfosztott feketéknek tilos volt családot alapítaniuk. A haiti asszonyoknak ennél fogva sok partnerük van életük folyamán. *Barbara Höfler* szerint „az anyáknak gyakran nyolc gyereke van nyolc különböző férfitől, akik közül egy sem törődik a gyerekekkel. Az anyáknak egyedül kell ellátniuk gyerekeiket, mégpedig legtöbbször úgy, hogy valamiféle minikereskedelmet üznek olyan árukkal, amelyeket fejükön hordanak az utcákat járva.” A gyerekek aztán magukra hagyottan élnek egész nap. Az utcán lebzselnek, és legfeljebb aludni mennek haza.

De Barbara Höfler, aki maga is házas, két felnőtt gyerek anyja, hogyan jutott arra a gondolatra, hogy a távoli Haiti utcagyerekeit tegyen valamit? „Tizenkét éven át általános orvosi praxisom volt Kölnben”, feleli. „De fölhagytam vele, mivel az esti és hét végi beteglátogatásokat nem tudtam összeegyeztetni két kisgyerekem ellátásával.” Tisztiorvos lett, majd 1997-ben, hatvanévesen egészségi okból nyugdíjba ment. Akkor lépett közbe a véletlen: Az Első Világ Mozgalom egyik kölni csoportjával Haitire utazott, hogy megnézzék a szaléziánus atyák munkáját. Ennek során elfogadta az egyik szerzetes meghívását, hogy menjen el vele egy éjszaka „az ő utcagyerekeihez”. „Ez kulcsélmény volt számomra”, mondja *Barbara Höfler*: „Láttam a gyerekek nyomorúságát, és nem tudtam segíteni rajtuk, mert sem gyógyszerket, sem eszközöket nem voltál nálam”. Odahaza, Kölnben hirtelen világgossá vált számára, hogy „sosem tudnék többé nyugodtan ülni a kertemben annak ismeretében, mi történik naponta Haiti utcáin. Így aztán elhatároztam, hogy egy évig Haiti utcagyerekeit fogok dolgozni.”

Az egy évből immár három és fél lett. Programját kizárólag olyan adományokból finanszírozza, amelyet minden évben Európában gyűjt össze, amikor szabadságra jön. A pénznek elégnek kell lennie a gyógyszerekre és műszerekre, a benzínre és az öreg Renault karbantartására, a lakbérre, az ambulancia kis udvarának és készletraktárának fenntartására, a beteg gyerekek táplálására és a speciális bébiételekre, valamint a temetésekre. Ezenkívül fizetést ad haiti munkatársainak, akiknek ugyan nincs megfelelő képzettségük, de sok tudást sajátítottak el maguktól. *Barbara Höfler* örül, hogy sikerült neki ingyenes együtműködésre megnyernie néhány haiti orvost, köztük szakorvosokat is, akik bonyolult műtéteket is el tudnak végezni. Az elkötelezett doktor-nőnek gyakran nem könnyű adományokhoz jutnia, mert semmiféle nagy szervezet nem áll mögötte. Olykor

azonban kellemes meglepetések érik. Egyszer például teljesen váratlanul 5000 márkát kapott egy olyan kórház-tól, amelynek nővérei jótékony célra gyűjtöttek. Máskor pénzt kapott bér-málkozásra készülők egy csoportjától, amely az ő programját tette meg bér-málkozási előkészületi témának. *Barbara Höfler* „hihetetlenül bátorítónak” éli meg az ilyesmit. Aztán gondoskodott arról, hogy egy haiti püspök, egyébként szaléziánus páter bér-málja meg ezeket a fiatalokat.

Különös gondot okoz a doktornőnek az a sok súlyos beteg gyerek Haitin, akik gyakran magas lázzal, tehetetlenül fekszenek az utcán. „Olykor az AIDS utolsó stádiumában lévő lányokat találunk, akik az utca egyik szögletében egy lepedővel és a cókókjukat tartalmazó reklámszatyórral ütték fel táborukat.” Eddig Teréz anya hospice-otthonába vitte ezeket a lányokat, ha beleegyeztek, de ott olyan rosszak a körülmények, hogy a lányok, mielőtt jobban érzik magukat, visszatérnek az utcára. Ezért most ki akar bérelni egy házat, ahol kigyógyíthatja a beteg utcagyerekeket a maláriából vagy a tifuszból, és ahol felgyógyulhatnak az utcai erőszak vagy balesetek folytán szerzett sérülésekből. Olyan házat tervez, ahol halálukig lehet ápolni az AIDS-beteg lányokat.

Barbara Höfler tudja, „nincs remény arra, hogy jó irányú strukturális változások következzenek be ebben az országban”. A politikai helyzet siralmas: a kormányzat korrupt, a nemzetközi segítség pénzeket jegelik, mert a legutóbbi választások során szabálytalanságok történtek. Haiti időközben a nyugati félteke legszegényebb országa lett. Az évszázadokon át tartó elnyomás és kiszákmányolás meghatározta a népesség mentalitását: mindenütt apátia és reménytelenség. A legtöbb gyerek nem tud iskolába járni, mivel a szülők nem tudják megfizetni a tandíjat, az iskolai ruházatot és a tankönyveket. Megéri-e egyáltalán ebben a helyzetben humanitárius segélyprogramot fenntartani? *Barbara Höfler* hallani sem akar effajta kétkedésről: „Az ilyesmit nem lehet mérni. Bár semmit sem változtat a viszonyokon az, amit csinálók, de minden egyes gyerek számára, akivel foglalkozom, mégiscsak változás és javulás ez, mert általa megtapasztalnak valamit saját emberi méltóságukból. Különben sebesült állatokként kellene megvárniuk egy sarokban, hogy meggyógyulnak, vagy meghalnak-e.”

Johanna Jäger-Sommer

Internet:

www.strassenkinderhilfe-haiti.de

Bankszámlaszám:

Päpstliches Kindermissionswerk Aachen
Pax Bank Aachen, BLZ 39 160 191,
Konto-Nr. 1031 – „Dr. Höfler, Haiti”

Forrás: Publik-Forum, 2002/3